Kancelář Kreativní Evropa

Spolufinancováno Evropskou unií Kreativní Evropa MEDIA

Národní institut pro kulturu

TISKOVÁ ZPRÁVA **Praha, 11. listopadu 2026**

Jak vyjednat důstojné podmínky práce v kultuře. Konference Střed zájmu zveřejnila kompletní program

Jak zajistit spravedlivé pracovní podmínky a férové odměňování v kultuře? Co pro to mohou udělat profesní asociace, kulturní instituce a jednotlivci? A jaká je v této otázce úloha státu? Mezinárodní konference Střed zájmu: Síla kolektivu, která se uskuteční 26. listopadu v pražském prostoru ARCHA+, zveřejnila kompletní program. Cílem konference je posunout odbornou diskusi ke konkrétním změnám v celém sektoru.

Férová praxe: od společných principů k jejich uplatňování

Informační portál Národního institutu pro kulturu (InfoPoint NIK) již více než rok spolupracuje s profesními asociacemi a spolky na mapování pracovních podmínek v kultuře. Do procesu se zapojily organizace napříč kulturními a kreativními odvětvími – od literatury, překladatelství, výtvarného umění, fotografie a hudby přes tanec, nový cirkus, divadlo až po filmovou a televizní tvorbu.

„Existuje celá řada analýz a ekonomických dat, která potvrzují, že kulturní sektor má velký ekonomický výtlak, takže je nepochopitelné, že v této oblasti stále funguje neplacená nebo nedůstojně placená práce a různé druhy prekarizace. Problém je, že v jednotlivých profesích si nelze prostřednictvím dohody nastavit důstojné odměny, aniž bychom narazili na omezení vyplývající ze zákona o ochraně hospodářské soutěže," říká Jana Návratová, výzkumná pracovnice NIK a odborná kurátorka konference.

Jedním z výstupů dosavadní spolupráce InfoPointu NIK a zapojených asociací je Kodex férové praxe v kultuře a umění, který stanovuje společné principy založené na respektu, rovnosti, rozmanitosti, udržitelnosti, důvěře a transparentnosti. Na Kodex nyní naváže **výzkumná zpráva férového odměňování a praxe v kultuře**, která bude na konferenci představena. Po prezentaci proběhne panelová diskuse o tom, jak společné principy převést do každodenního fungování kulturních organizací a jak do procesu zapojit další asociace, instituce i zadavatele práce.

„Naše pracovní skupina brala v úvahu celý proces, od fáze autorské tvorby až po její distribuci, vazby v týmech i vztahy mezi objednateli a dodavateli. Uvědomujeme si, že férové odměňování nelze zavést ze dne na den. Prvním krokem je pojmenovat

a vyčíslit skutečnou hodnotu práce a upozornit na potřebu odpovídajícího financování. Začít zavádět férové odměny může znamenat menší počet realizovaných projektů. Toto téma jsme hodně diskutovali. Věříme ale, že na druhé straně vah je velký benefit: kvalita výsledku, víc času na vývoj projektů a víc osobní pohody," uvádí Barbora Novotná, koordinátorka InfoPointu NIK.

Právě vztah mezi hodnotou kulturní práce a podmínkami, za kterých vzniká, patří k zásadním otázkám současného sektoru. Nízké honoráře a neplacená práce se mohou promítat do kvality výsledné tvorby i do toho, kdo si vůbec může dovolit v kultuře dlouhodobě působit. „*Podmínky by přitom měly být nastaveny tak, aby v kultuře mohl pracovat i někdo, kdo třeba živí rodinu. A mohl svou práci dělat opravdu dobře*," říká divadelní režisérka a kostýmní výtvarnice Kamila Polívková ze spolku divadlo.pro v rozhovoru pro newsletter InfoPointu NIK s názvem Dobrá práce.

Jak posílit vyjednávací sílu lidí v kultuře?

Výrazným tématem konference budou také možnosti kolektivního vyjednávání a sebeorganizace. V českém kulturním sektoru tvoří OSVČ přibližně 40 % všech pracujících a mnoho jednotlivců tak zůstává při jednání o pracovních podmínkách odkázáno samo na sebe. Na možnosti společného postupu se ve své keynote zaměří odborová právnička a publicistka **Šárka Homfray**.

„Tvorba sice bývá často individuální, to ale neznamená, že by se řada problémů nevyskytovala napříč uměleckou obcí. Když každý vyjednává sám za sebe, jeho možnosti jsou omezené. Tradiční odborové nástroje mají v prostředí, kde velká část lidí pracuje na volné noze, své limity, ale to neznamená, že se musíme vzdát kolektivní akce. Důležité není jen to, v jaké formě se lidé organizují, ale především jestli dokážou společně prosazovat své zájmy a měnit pravidla, podle kterých kulturní a umělecká práce funguje," říká Šárka Homfray.

Navazující panelová diskuse se zaměří na různé možnosti sebeorganizace a na to, zda je účinnější posilovat stávající profesní asociace, nebo usilovat o odborové zastoupení.

Inspirativní příklady z praxe i nástroje pro vlastní organizace

Konference chce kulturní scénu do debaty aktivně zapojit a nabídnout jí konkrétní nástroje využitelné v praxi. Odpolední blok **Talks – Inspirativní projekty sebeorganizace a férové praxe v kultuře** představí deset projektů a příběhů z různých kulturních oborů.

Závěrečná část programu od 16 hodin nabídne tři paralelní formáty. Kulaté stoly **Kodex máme. A co teď?** pod vedením **Eli Havla** z InfoPointu NIK se zaměří na zavádění principů férové praxe do každodenního fungování kulturních organizací. **Nejsme v tom sami: workshop sebeorganizace**, který povede **Matyáš Jakubů** z organizace Re-set, představí praktické metody, jak aktivizovat členstvo, získávat nové spolupracovníky a spolupracovnice, rozdělovat odpovědnosti a posilovat kapacity organizací. Otevřená pracovní diskuse **Kolektivní vyjednávání OSVČ v kultuře: evropská praxe a česká cesta** propojí zkušenosti zahraničních hostů se zástupci českých profesních asociací a veřejné správy. Zaměříme se na roli profesních organizací, hranice soutěžního práva i možnosti systémové podpory.

Důležitou součástí konference bude debata na evropské úrovni. Vystoupí spisovatelka a zástupkyně Evropské rady spisovatelů **Nina George**, která se dlouhodobě věnuje prosazování práv autorů a autorek, a **Sjoerd Feitsma**, ředitel nizozemské Platform ACCT, jež pomáhá zavádět principy férové praxe do fungování kulturního sektoru. Hostem bude i **Joost Heinsius**, odborník na pracovní podmínky v evropském kulturním a kreativním sektoru.

Rádi zprostředkujeme rozhovory a zodpovíme vaše dotazy týkající se konference.

Kompletní PROGRAM konference

Férová práce v kultuře na webu InfoPoint NIK

Medailonky mluvčích

Press kit

KONTAKT PRO MÉDIA

Petra Čechová, PR & komunikace, Kancelář KE Kultura
E: petra.cechova@kreativnievropa.cz, T: 773 568 775

Konferenci pořádají Kancelář Kreativní Evropa a Národní institut pro kulturu ve spolupráci s ARCHA+.